

Servei de documentació: “La vida consagrada apostòlica: quina misericòrdia?”

Servei de Documentació

Unió de Religiosos de Catalunya • Centre de Vida Religiosa i Espiritualitat

Plaça d'Urquinaona, 11, 2n 2a (08010 Barcelona) Tel. 93 302 43 67 sec.general@urc.cat - urc.info@gmail.com

Autor	P. Bruno Secondin, oarm	104
Títol	La vida consagrada apostòlica: quina misericòrdia? Però també: quin Evangeli, quina Profecia, quina Esperança?	
Font	El propi autor	
Data	30 de gener de 2016, a la Basílica de Sant Joan de Letrà.	
Publicat	21 d'abril de 2016	

Aquesta conferència va ser pronunciada pel P. Bruno Secondin, oarm, el dia 30 de gener de 2016, a la Basílica Sant Joan de Letrà, en el marc de la Trobada Internacional: “Vida consagrada en comunió” dins dels actes de cloenda de l’Any de la Vida Consagrada. El text de la conferència va ser facilitat pel seu autor, a qui l’URC agraeix sincerament. Agraïment que fem extensiu a Josep Roura, germà marista, que l’ha traduïda de l’italià al català per als nostres lectors.

La vida consagrada apostòlica: quina misericòrdia? Però també: quin Evangeli, quina Profecia, quina Esperança?

P. Bruno Secondin ocarm.

1. Introducció

1. La professora Gna. Núria Calduch ha meditat per a nosaltres el relat evangèlic de la “mujer del perfume” (Lc 7,36-50), amb una perspectiva fundadora i regeneradora, posant-nos així en el camí de la “mística de la trobada”, més enllà dels esquemes i dels prejudicis. Jesús veu recursos interiors encara disponibles, Simó veu només patologies i desviacions; Jesús, amb el seu estil, fa florir les possibilitats de l’anima, Simó és rígid en els seus esquemes i dubta fins i tot de Jesús.

La vida religiosa pot emmirallar-se en aquesta actitud de Jesús, per recuperar la seva funció genuïna en l’Església. Com deia Benet XVI en l’homilia del 2 de febrer de 2010:

“Les persones consagrades són cridades d’una manera particular a ser testimonis d’aquesta misericòrdia del Senyor, en la qual l’home hi troba la pròpia salvació. Aquestes persones mantenen viva l’experiència del perdó de Déu, perquè tenen consciència de ser persones salvades, de ser grans quan es reconeixen petites, de sentir-se renovades i envoltades per la santedat de Déu quan reconeixen el propi pecat. Per això, també per a l’home d’avui, la vida consagrada roman una escola privilegiada de la “compunció del cor”, del reconeixement humil de la pròpia misèria, però, de la mateixa manera, roman una escola de confiança en la misericòrdia de Déu, en el seu amor que mai no abandona. En realitat, com més en acostem a Déu, més li som veïns, i som més útils els uns als altres.”

Voldria posar juntes la pregunta feta en títol oficial proposat per l’organització – “Quina misericòrdia?” – amb les tres paraules guies de l’any de la vida consagrada: *Evangelium, Prophetia, Spes*. Les trobem en el *logo* conegut. I a més, voldria contextualitzar la meua intervenció en tot el que ha succeït en aquests darrers anys en aquesta forma de vida eclesial, i que està donant problemes i maldecaps, però també impulsos nous i en part creatius a la nostra mateixa identitat i missió eclesial. El tancament en les nostres problemàtiques – encara que siguin importants: com la crisi de nombres i de forces, la sensació de marginalitat eclesial, la crisi de les obres i la recerca de noves diaconies profètiques, la necessitat d’espiritualitat autèntica i la dispersió individualista del *pathos*, etc. – corren el risc de convertir la nostra presència eclesial en “autoreferencial”, i per tant, poc fecunda. Hem de trencar amb aquest aire de fracassats i repensar la identitat, l’eclesialitat i la missió d’una manera creativa i refundadora.

2. *Una sèrie de qüestions problemàtiques* s'han manifestat en aquests últims decennis entre nosaltres. Estem enfrontant la crisi d'anèmia (forces, protagonisme) i d'anomia (identitat teòrica i fragilitat motivadora): i cadascú fa exercicis de supervivència, més o menys decorosos. Tancant cases, unificant províncies, anant a 'pescar' vocacions a un altre lloc, fent teories sobre models estranys de fraternitat, celebrant centenaris vanitosos, deixant créixer l'individualisme disgregador, i mil coses més. Tots coneixen aquestes fantasies actants¹.

El resultat és que la vida consagrada corre el risc de perdre molt de la seva originalitat, de la seva funció d'incentiu profètic, d'aventura agosarada de l'Evangelí, de consciència crítica i al mateix temps empàtica en una societat caòtica i a la deriva. Som els primers en creure poc en nosaltres mateixos, en les nostres teologies tan vives i estimulants, en el nostre futur descrit amb tons suggestius en els textos capitulars, però poc eficaços en la realitat concreta.

3. *El cicló Papa Francesc*: ve amb una experiència eclesial i espiritual ben diversa i incapaç d'acceptar les nostres tristeses i angoixes apocalíptiques. La seva visió eclesial ha portat un vent nou: no discussions teòriques, documents destil·lats i refinats, aïllament "sagrat", cerimònies barroques, formalismes buits. Sinó passió per la fe del poble, gestos de tendresa i proximitat envers els més febles, veu que parla en nom dels silenciats de la terra, llenguatge directe i crítiques punyents envers el sistema econòmic que mata, però també envers els defectes eclesials i la "mundanitat espiritual"². I pel que fa a la vida consagrada, el Papa ha utilitzat immediatament un llenguatge que interpel·la, demanda que no siguem 'ploràmiques', senyalant la mundanitat revestida de sagrat, les hipocresies i duplicitats. Però sobretot demana ser profetes, sortir, abraçar els pobres i acariciar en ells la carn de Crist, no tancar el carisma en un pergami emmarcat, en un museu de records, i no presentar-lo com aigua destil·lada i embotellada. Sinó fer-ne un ferment de vida i de crítica, de transformació simbòlica i de creativitat agosarada, una espenta vers "altres llocs", amb un protagonisme entreteixit amb les cultures i amb tots les homes.

4. *L'any dedicat a la vida consagrada* és una iniciativa agosarada i considerada per molts (potser) un acte de consolació. En canvi forma part de la seva estratègia eclesial, d'una manera clara. Mentre el gran protagonisme elitista dels moviments i de les noves comunitats està mostrant els seus límits – perquè aquestes experiències s'estan tancant (com *élites*) en la seva història i crisi d'identitat, esdevenint gairebé esglésies paral·leles – Francesc veu que és urgent tornar a posar al centre l'*ethos*

---

¹ Cf. AA.VV., *Il Concilio Vaticano II e la vita religiosa. Fedeltà e rinnovamento*, CISM, Roma 2014; A. BOCOS MERINO, *Un relato del Espíritu. La vida consagrada postconciliar*, Claretianas, Madrid 2011; PH. LÉCRIVAIN, *Une manière de vivre. Les religieux aujourd'hui*, Lessius, Bruxelles 2009.

² Enviem al nostre al nostre assaig: *Il linguaggio, lo stile e il progetto ecclesiale di Papa Francesco. Un bilancio provvisorio*, a AA.VV., *La bussola del soprannaturale. Omaggio a Carmelo Mezzasalma*, Ed. Feeria, Comunità di San Leolino, Panzano in Chianti 2015, 46-61.

religió del poble. Per aquest motiu demana que es doni centralitat a les parròquies i a les diòcesis, fins i tot per part dels moviments.

Per això demana als sacerdots adquirir *l'olor de les ovelles*, és a dir, estar entre la gent, aprendre la “mística de viure junts” (EG). Per això demana i insisteix per ser una *Església que surt*, potser també caiguda i ferida³. Sempre millor que una Església tancada i malalta de tristor. I demana als religiosos que “despertin el món”, que siguin profetes de nova fraternitat, refundant els carismes, copsant els estremiments de les noves *perifèries*, escoltant i seguint les novetats de Déu, abandonant coses obsoletes i estèrils⁴. Ens sacseja seriosament, sacseja, sacseja!

Em ve al cap l'escena evangèlica de la *dona encorbada* (embaïda: *synkyptousa*), que prega a la sinagoga, i Jesús la guareix perquè pregui amb tota dignitat enmig de tothom. (Cf. Lc 13,10-17) Aquesta nova dignitat suscita joia en alguns i irritació en altres, diu l'evangeli. Això també val per a nosaltres, religiosos... Però nosaltres aconseguim redreçar-nos o ens quedem embaïts?

5. *Més gestos que textos*: de grans textos magisterials, fins ara el Papa Francesc no n'ha escrit cap sobre la vida consagrada. Però de coses interessants n'ha dit tantes, potser a trossos – discursos, trobades, cartes, homilies, etc. – i ja es poden veure línies importants, que despunten aquí i allà i caracteritzen el seu pensament sobre la vida consagrada avui. El Papa no entra mai en discussions teòriques, sinó que busca la connexió amb la vida, amb les fatigues, les tensions i els recursos de la vida consagrada.

Per ell la vida consagrada és ella mateixa no quan reflecteix les teories abstractes, sinó quan posa en evidència i practica les exigències radicals de l'Evangeli, realitza proximitat de servei entre els fràgils, suscita amb gestos i fets entusiasme i joia en el seguiment de Crist. No forma esglesioles egoistes ni es limita a consumir ritus i memòries, sinó que explora noves possibilitats i nous models de fraternitat, de comunió, de santedat vertadera, no momificada.

Per tant, veig molt ben resumida la visió que Francesc té en les tres paraules claus del *logo* de l'any de la vida consagrada: *Evangelí – Profecia – Esperança*.

2. Les tres paraules claus

La nostra autenticitat. La nostra identitat i el nostre futur es juguen precisament en el retrobament de sentit i de vida nova d'aquests tres valors: *Evangelí – Profecia – Esperança*. El model que hem

---

³ Cf. R. LUISE, *Con le periferie nel cuore*, San Paolo, Cinisello B. 2014.

⁴ Cf. L'incontro con i Superiori Generali (USG) del 29/11/2013: PAPA FRANCESCO, *Illuminate il futuro*. Una conversazione con A. Spadaro, Ancora, Milano 2015. Recull la varietat de les idees també la carta circular: *Rallegratevi. Ai consacrati e alle consacrate dal magistero di Papa Francesco*, a càrrec de la Congregació per als Istituts de Vida Consagrada i les Societats de Vida apostòlica, Lev, Città del Vaticano 2014.

heretat – i que ha resultat guanyador en aquests dos últims segles – ha estat el de la vida religiosa hiperactiva, amb obres i més obres de tota mena, en una societat que es modernitzava, però que deixava de banda categories socials senceres. En les escoles, en l'assistència, en la formació professional, i en tantes altres activitats hem estat pioners benemèrits: i no només hem fet molt, sinó que hem plasmat la consciència col·lectiva sobre la dignitat de la persona, dels nois i noies, homes i dones, malalts i vells, treballadors i immigrants, emigrants i nòmades... hem donat a tots dignitat i protagonisme.

Avui en dia l'estat i l'organització social es fan càrrec d'allò que hem fet com a pioners, desafiant mentalitats intolerants fins i tot dels sacerdots. La història dels nostres Instituts n'és una prova evident. Però avui es presenten altes urgències i pobreses que exigeixen nous moments creatius i valents, una refundació dels carismes, un nou model de vida consagrada. Però tenim poques forces i, per conseqüent, ens limitem a gestionar el passat supervivent i vell.

A. *Evangeli*

Tots sabem prou bé que la vida consagrada vol viure l'Evangeli d'una manera seriosa, generosa, i també genial. Sempre ho ha fet: és una de les definicions de la nostra vida i la que parla de “vida segons la professió dels consells evangèlics”. Però amb el temps hem fet dels “consells evangelics” recintes sagrats, una llista d'obligacions i prohibicions materials, una escola escrupolosa de perfecció. Fins i tot de la referència a la comunitat primitiva dels primers cristians – més ideal que real, més monocultural que multicultural – n'hem fet un absolut que respon molt poc, avui, a un món complex i als reptes de les diferències culturals. Cal recuperar altres models de comunió dintre del Nou Testament⁵. Aquí hi ha molt per recuperar i renovar. Proponem quelcom, ni que sigui d'una manera sintètica.

1. *Jesucrist és primer*: fins i tot abans dels *consells evangèlics*, hi ha Jesucrist. El seguim a Ell, imitant els seus gestos, assimilant les seves opcions, consagrats com Ell al Pare i al Regne. Per molts religiosos el Jesús que segueixen i honoren té les aparences del temps de l'adolescència, una mica romàntic, intimista, fascinant, també delicat i fins i tot ros... La cristologia ha fet molts avenços en aquest decennis, evidenciant noves perspectives que ens poden impulsar també de cara al seguiment i la imitació.

I això hauria de tenir conseqüències també en la nostra vida espiritual, en la nostra manera de seguir

---

⁵ Algunes vegades, per exemple, hem proposat com a paradigmàtic el pluralisme de personalitats i de cultures de la comunitat d'Antioquia. Cf. en els assaigs: *Abitare gli orizzonti. Simboli, modelli e sfide della vita consacrata*, Paoline, Milano 2002, 136-163; *Quale modello di fraternità: terapia, comunione o profezia?* In AA.VV., *La vita fraterna: inizio di risurrezione*, Gabrielli Editori, S. Pietro in Cairano 2010, 31-75.

el Crist (ja que donem èmfasi a la *sequela Christi*): però tot roman com fa trenta, quaranta o cinquanta anys. Tornar a l'Evangelí és un dels pilars de l'eclesiologia del Papa Francesc, però ja ho havia sigut del Vaticà II. En quin grau la nostra vida és evangèlica? Quina part de l'Evangelí es reflexa en les nostres obres, en la nostra vida i en les activitats públiques, en la nostra espiritualitat? De quin "Crist" som testimonis concrets, visibles, creïbles? Sense aquesta densitat evangèlica, la nostra vida esdevé una *ONG*, una organització d' "afers sagrats".

2. Parlar de *consells evangèlics* significa, avui, donar relleu a la *saviesa orientadora* de la Paraula, i no sobretot a les obligacions i a les prohibicions. Si són *consells* no són preceptes, sinó que són *saviesa* de una vida reeixida, segons certes línies o orientacions mostrades pel Mestre. Quants consagrats mostren avui una *saviesa* evangèlica que els ha plasmat i transfigurat, brillen per una humanitat sàvia i serena fruit d'experiència que ha donat fruits? El retorn a la centralitat de la Paraula – de la qual la *lectio divina* és una mica la locomotora més evident – i la seva relació viva (es diu *sacramental*) amb la litúrgia, que és *culmen i fons* de tota la vida eclesial – hauria de plasmar la nostra espiritualitat i purificar-la, com fa el garbellador amb la palla i el gra. I en comptes d'això assistim a una ressorgiment de devocions estranyes, a propostes culturals on les emocions i les suggestions abunden, perjudicant l'aspecte essencial del misteri. Cal una nova "evangelització"!

No es pot viure la misericòrdia, escriu el Papa Francesc, sense escoltar la Paraula: "*Volem viure aquest Any Jubilar a la llum de la paraula del Senyor: Misericordiosos com el Pare. L'Evangelista refereix l'ensenyament de Jesús: «Sigueu misericordiosos com ho és el vostre Pare» (Lc 6,36). És un programa de vida tan compromès com ric de joia i pau. L'imperatiu de Jesús es dirigeix a tots els qui escolten la seva veu (cf. Lc 6,27). Per ser capaços de misericòrdia, aleshores hem de posar-nos en primer lloc a l'escolta de la Paraula de Déu. Això significa recuperar el valor del silenci per meditar la Paraula que se'ns dirigeix. Així és possible contemplar la misericòrdia de Déu i assumir-la com un estil propi de vida.*" (*Misericordiae vultus, Butlla d'indició del Jubileu, n° 13*)

3. *Exegesi vivent de l'Evangelí*, així han definit la vida consagrada els Papes recents; "memòria vivent de la manera de viure i actuar de Jesús" (VC 22). No una exegesi lànguïda en una societat confusa, sinó funció actuant, és a dir, que incita a actuar, crida a la conversió, assenyalava i "explora vies noves per encarnar l'Evangelí en la història" (VC 84). No n'hi ha prou de meditar la Paraula, especialment els Evangelis, cal escoltar la novetat de Déu, els seus judicis sobre la història, els signes dels temps, i interpretar-los a la llum de l'Evangelí, per triar opcions oportunes i també agosarades, amb saviesa evangèlica i creativitat carismàtica.

Sense les intuïcions dels místics, sense la llibertat dels profetes, sense la genialitat de noves síntesis, sense la passió per "altres llocs" i altres estils de vida i presència "on es visqui la lògica evangèlica",

l'Església es redueix a un museu de tradicions velles (*Carta als consagrats*, II, 2). El mateix és vàlid per a les congregacions: qui ha deixat de somiar ja està mort. Però no vull dir somnis de somnàmbuls en ple dia, més aviat passió per als projectes autèntics de Déu encara incomplets, o mal encarnats, o deformats per costums mandroses. El Papa Francesc ens provoca a somiar i inventar...

B. Profecia

La revalorització de la *naturalesa/funció/testimoniatge* profètic és un fet recent en la teologia de la vida consagrada: precisament cap a finals dels anys 70. I això ha esdevingut no sense resistències i acusacions d'exageració i mania de ruptures. Fins i tot en la teologia i la pastoral de l'Església aquesta paraula ha provocat de vegades desconcerts. Per a nosaltres, religiosos, és una característica "inherent a la vida consagrada com a tal" (VC 84) que es remunta als nostres orígens, i sempre ha estat evident durant la història, fins a les fundacions recents⁶. "El testimoniatge profètic exigeix la recerca constant i apassionada de la voluntat de Déu, la generosa i imprescindible comunió eclesial, l'exercici del discerniment espiritual, l'amor a la veritat. També es manifesta en la denúncia d'allò que és contrari al voler diví i amb l'exploració de vies noves per encarnar l'Evangelí en la història, en vista al Regne de Déu." (VC 84)

També el Papa Francesc insisteix en aquesta funció de la vida consagrada: encara més, arriba a dir que mentre la radicalitat és per tots els cristians, "la nota que caracteritza la vida consagrada és la profecia" (II, 2). Però cal parar esment per comprendre bé què significa naturalesa profètica: sovint els equívocs abunden, identificant la funció profètica amb la crítica fanàtica, la contestació, fer el contrari del que fan els altres. Segons el text fonamental de Dt 18,15-24, la funció del profeta enmig del poble és la de Moisès: guiar el poble a l'escolta "obedient" de la Paraula i conformar-se amb els designis de Déu en la història.

1. *Primer de tot*, la profecia neix d'una experiència interior intensa, una visió, una trobada inesperada amb el Senyor (el que anomenem *vocació*). No es tracta d'una invenció personal, d'un desig delirant de protestar, sinó un impuls que ve de Déu, per mitjà de l'escolta de la seva Paraula i de compartir els seus designis. Per tant, una funció profètica no pot néixer ni ser mai autèntica sense una obediència de conformitat amb la Paraula, i una comunió amb l'Església que neix i creix fecundada per la Paraula.

El gran èmfasi en la Paraula de la pastoral actual hauria de portar a una passió més viva per als designis de Déu i, per conseqüent, a una capacitat de Paraula "profètica", que ha estat acollida enmig del foc. Almenys pel que fa a la vida consagrada. Si no hi ha profecia, vol dir que no hi ha una escolta

---

⁶ Cf. AA.VV., *I religiosi sono ancora profeti?*, ed. J. M. Alday, Ancora, Milano 2008.

obedient de la Paraula, un deixar-se posseir per la Paraula, deixar-se plasmar, seduir, sinó solament un escolta distreta, devota, intimista, consolant. Perquè o bé la Paraula és viva, eficaç, penetrant... (cf. He 4,12), o és un exercici capritxós de xerradissa inútil (cf. 2Tm, 4,3s)

2. *No solament anticipació dels béns futurs* – la vida eterna, l'absolut de Déu finalment, tan emfatitzat en la tradició – sinó ara i aquí una *funció crítica, simbòlica, transformadora*, de proximitat coratjosa, de llibertat d'idolatries, de solidaritat amb tants humiliats, que la societat redueix a *rebuig social* (cf. VC 26-27). “El profeta està generalment de part dels pobres i els indefensos, perquè sap que Déu mateix està de part seva” (*Carta*, II, 2). Els consagrats han estat sempre a l'avantguarda en la diaconia als pobres, en explorar vies noves, en afirmar els valors fonamentals per la vida de l'Església, especialment quan ella els oblidava fàcilment. Profetes de fraternitat i de llibertat, de justícia i solidaritat, contra falses seguretats i còmodes sistematitzacions sacralitzades.

3. *Els carismes també* han de ser orientats a la centralitat de l'anunci de l'Evangelí i a les exigències de l'edificació de l'Església, que vol ser evangelitzadora en vistes al Regne de Déu. La teologia del carisma ha ofert indubtables avantatges per interpretar la pròpia història i la pròpia identitat eclesial. Però, com efecte colateral, també ha produït una espècie d'autocertificació : tenim un carisma reconegut, únic, original, tot nostre i ai de qui ens destorba... I continuarem així fins a la fi dels segles...! Però el carisma és el foc de l'Esperit que ha de portar novetat i creativitat en l'Església. Es a dir, ha d'estar al servei de l'anunci i de l'encarnació de l'Evangelí (de la misericòrdia, la caritat, la conversió, la pregària, la formació cristiana, etc.).

El Papa Francesc va dir fa alguns mesos: “ *Sabeu que un carisma no és una peça de museu, que roman intacte en una vitrina, per ser contemplat i res més. La fidelitat, mantenir pur el carisma no significa de cap manera tancar-lo en una ampolla segellada, com si fos aigua destil·lada, per tal que no sigui contaminat des de l'exterior. No, el carisma no es conserva posant-lo a part; cal obrir-lo i deixar que surti, perquè entri en contacte amb la realitat, amb les persones, amb les seves inquietuds i els seus problemes, I així, en aquesta trobada fecunda amb la realitat, el carisma creix, es renova i la realitat també es transforma, es transfigura a través de la força espiritual que el carisma porta en ell... Seria un error greu pensar que el carisma es manté viu concentrant-se en les estructures externes, els esquemes, els mètodes o la forma. Que Déu ens guardi de l'espirit del funcionalisme.*” (Audiència als sacerdots de Schönstatt, 3/09/2015)

4. *Avui manquen* aquestes veus, expressades com a grup, com a sistema, com a xarxa. Hi ha, certament, persones individuals, però aïllades, mirades malament, tingudes al marge. Hauria de ser, al contrari, una força de xoc dins l'Església i dins la societat. Tantes vegades ens convertim en

funcionaris d'un sistema que s'idolatra a si mateix, les seves activitats: disposats també a "sacrificis humans" absurds, per tal de conservar obres i serveis, com vedells d'or sacrílegs. No reduïm la nostra presència a veritables illes de narcisisme suïcida: no s'entra en l'Església per tancar-s'hi a dins a conservar velles memòries⁷.

S'és Església sortint en el món, "con-vocant" invàlids, cecs, pobres, fràgils, marginals, rebuigs socials (Cf. Lc 14,21), ficant les mans a la massa, embrutant-se, arriscant fins i tot la vida per als últims (cf. VC 86). Com volem que els joves se sentin atrets per aquesta manera "idolàtrica" nostra de viure? Hem d'aprendre a '*primerear*', i no continuar '*balconeando*' (expressions típiques del Papa Francesc). Els fulletons de propaganda i promoció vocacional dels nostres Instituts semblen fer sovint la competència a les carreres professionals, als centres de benestar (*wellness*), amb ells *espots* publicitaris. Però no confonguem ser *testimonis* del *Logos* amb ser *testimonials* d'un *logo*. Es tracta de substància diferent!

C. Esperança

La fe non és per a la fi, sinó que és per al naixement d'una humanitat profundament renovada, la que canta la música de les benaurances. Com societat, però també com Església i vida consagrada, vivim de poques esperances. I fins i tot aquestes són curtes i no arriben gaire lluny : perquè som temptats de mesura-nos de cara als nombres i a l'eficiència, confiant en les nostres forces. Preval un cert aire d'apocalipsi, sobretot a l'Occident: fins i tot es diria d'*apocatastasis*, és a dir, de catàstrofe, de dissolució. N'hi ha prou de mirar els nombre de funerals que celebrem, i celebrarem probablement en els propers anys, en les nostres congregacions (especialment a Occident); i quan poques professions noves. Només són nombroses les celebracions de 50 anys i de 25 anys de vida religiosa. Això engendra una lleu sensació de tristeses i de malsons sobre el futur pròxim.

"No us deixen robar l'esperança", repeteix sovint el Papa Francesc. "No us replegueu en vosaltres mateixos, no deixeu que les petites baralles de casa us asfixiïn, no resteu presoners dels vostres problemes... Trobareu la vida donant la vida, l'esperança donant esperança, l'amor estimant." (*Carta*, II, 4)

1. *Un bé escàs i fràgil* és avui l'esperança, i n'hem de ser conscients. No podem fer com si no passés res i reduir l'esperança només a la vida eterna. Molta gent – joves i no tan joves – s'atordeix de mil maneres perquè no sap si val la pena viure, si hi ha un demà que valgui l'esforç de l'avui, perquè no confia en res. I nosaltres no hem preparat per a ells somnis de valor, projectes forts. I aleshores tants joves s'aïllen en el seu món estrany, esdevenen asocials, pessimistes, cultivant interessos i relacions

---

⁷ Cf. J.M. ARNAIZ, *Per un presente che abbia futuro. Vita consacrata oggi: più vita e più consacrata*, Paoline, Milano 2003.

sense sentit.

Aquest cansament de tants ens colpeix: perquè tenim per característica precisament ser com “sentinelles” al llindar de la historia (Cf. Is 21,11s; Ab 2,1) i per això cal viure “els consells evangèlics” en vistes al Regne. No ho fem per ser com belles estàtues, sinó per ser llevat, sal, llum sota el guiatge de la fantasia de l'Esperit. Hem de ser interlocutors que coneixen els estremiments inquiets de les noves generacions⁸.

2. *Abraçar el futur amb esperança*: aquest és el tercer objectiu proposat pel Papa Francesc per l'any de la vida consagrada. Però sense mitificar el que ja hem fet o heretat: que és risc concret o fenomen macroscòpic. Més aviat demanar-nos: com viure la creativitat, la inventiva, la fantasia de la fe i de la caritat dels fundadors? En altres paraules: Quin és el futur del nostre passat? Quines llavors de futur porta encara aquest passat, llavors confiades a les nostres mans fràgils? Com apropar-nos als signes dels temps, a la radicalitat evangèlica i la guspira inspiradora dels nostres carismes? Què espera la nostra gent d'aquells que proclamen que segueixen a Jesús de més a prop, més clarament, més radicalment? Avui semblen poc realistes i teològicament problemàtics els elogis en comparació amb *Lumen Gentium* 44.

No és fecund fer això exhument velles tradicions, identificant la fidelitat amb la beatificació dels fundadors, o amb el peregrinar de les seves urnes arreu del món. Això es realitza més aviat inventant nous camins de futur i de diaconia profètica, excavant nous pous d'aigua fresca en els deserts àrids de les perifèries reduïdes a runes, a rebuigs, a inhumanitat. La nostra historia ensenya que en això sempre hem estat genials i sorprenents: hem excavat tantes vegades nous pous i inventat diaconies, sense paraitzar-nos en la guarda idolàtrica de vells pous, com Jacob amb aquells excavats pel pare Abraham i tapats pels Filisteus (cf. Gn 26,18s). Cal exercitar l'art d'excavar pous, i no solament dedicar-nos a venerar els vells...⁹

3. *Dintre de l'esperança de la humanitat*: massa que ens preocupem de les nostres “esperances” (a ran de terra i circumscrites), mentre que el perímetre de l'esperança que hem de viure ha d'abastar la dimensió de la humanitat. I avui en dia la humanitat està vivent tribulacions i fracassos de l'esperança: ens ha estat arrabassat el futur i es viu sense avançar, sense dignitat. Hem de respondre a aquesta situació: vivent junts amb tota la pèrdua, però també amb la imploració de nova esperança, treballant per obrir horitzons sense futur a altres temps menys obscurs.

Si hi ha fosc, no et queixis, encén un llumí. Però no per ensenyar la nostra cara, sinó per indicar el

---

⁸ Cf. la nostra recerca: *Inquieti desideri di spiritualità. Esperienze, linguaggi, stile*, Dehoniane, Bologna 2012.

⁹ Cf. el nostre estudi: *Per una fedeltà creativa. La vita consacrata dopo il Sinodo*, Paoline, Milano 1995, en particular les pag. 414-418, amb el comentari de Gn 26,15-33.

camí, per trencar la por, per superar la roïndat de la queixa, per recórrer camins perduts i tanmateix presents. Non podem viure l'esperança en el tancament de les nostres cases i congregacions, sinó en comunió amb tots aquells amb qui ens trobem. Però com podem suscitar esperança si la nostra joia ha deixat d'existir? Si tenim cara de quaresma i de funeral (EG 6,11), si tenim una postura de por o de refús envers qualsevol novetat? Posem-nos en el camí de l'autenticitat, després de tan de temps d'acostumar-nos al "personatge", d'idolatria del "sempre s'ha fet així", amb risc d'hipocresia... Si no, val per a nosaltres: "Deixen de ser pelegrins i es transformen en errants, que giren sempre entorn d'ells mateixos sense arribar enlloc." (EG 170)

Conclusió

"Vosaltres, busqueu primer el Regne de Déu i fer el que ell té per just, i tot això us ho donarà de més a més" (Mt 6,33). Aquesta expressió sintètica de Jesús l'hem de tornar a escoltar amb el cor obert al discerniment i a la creativitat.

Avui el Regne de Déu passa per una gran passió per l'Evangelí, pel seu anunci, però sobre tot per l'encarnació de les seves exigències més forts. Perquè hem diluït massa la substància de l'Evangelí dintre de les nostres precaucions i les nostres distincions. No traïm l'Evangelí en nom de les nostres tradicions còmodes i del nostre amor cansat.

Avui el Regne de Déu pren forma i fermenta la història si l'esforç per la justícia que s'encarna en la misericòrdia – a més del primat de la llei, a la llum de la proximitat, de la solidaritat, de la fraternitat, del compartir, de l'hospitalitat – engendra nous estils de vida, trenca les barreres i els rebuigs, les pors i els tancaments. Serem testimonis de Déu que es revela com a rostre de misericòrdia en el Fill lliurat per nosaltres, quan mostrem capacitat de seguiment compassiu com el que demanava a Jesús. Hospitalitat com demana el Papa Francesc envers els refugiats i sense esperança, però també multiculturalitat no agressiva, acolliment desarmant i generós, disponibilitat per experimentar noves maneres de compatir. Només així la *joia de l'Evangelí* no serà hipòcrita, sinó fruit genuí i prova d'un evangelí viscut i estimat.

Acabo amb una darrera cita de la *Carta apostòlica* als consagrats, que invita a la concreció, amb una nova cultura de la misericòrdia, conjugada amb la solidaritat, perquè el futur es transformi d'amenaça en promesa.

"Espero de vosaltres gestos concrets d'acollida als refugiats, de proximitat als pobres, de creativitat en la catequesi, en l'anunci de l'Evangelí, en la iniciació a la vida d'oració. Per tant, espero que s'alleugereixin les estructures, es reutilitzin les grans cases en favor d'obres més d'acord amb les necessitats actuals d'evangelització i de caritat, s'adaptin les obres a les noves necessitats." (Carta als consagrats, II, 4)